

EPB: de waarden bij ontstentenis zijn niet langer voldoende!

In een EPB-berekening kunnen sommige parameters op verschillende manieren bepaald worden: meting, gedetailleerde berekening, vereenvoudigde berekening of waarde bij ontstentenis. Om aan de huidige EPB-eisen te kunnen voldoen en de prestaties en de uitgevoerde werkzaamheden beter te kunnen valoriseren, moet het gebruik van waarden bij ontstentenis echter zo veel mogelijk beperkt worden. Het is bijgevolg aangeraden om ze enkel voor te behouden voor situaties waarin de gevraagde informatie niet beschikbaar is.

*N. Heijmans, ir., laboratoriumhoofd, laboratorium Energiekarakteristieken, en EPB-coördinator, WTCB
P. D'Herdt, ir., laboratoriumhoofd, laboratorium Licht, en EPB-coördinator, WTCB*

Hoewel een meting en een gedetailleerde berekening over het algemeen toelaten om de werkelijkheid zeer dicht te benaderen, vergen ze meer werk van het bouwteam. Een vereenvoudigde methode is dan weer gemakkelijker toe te passen, maar zal minder nauwkeurige berekende prestaties opleveren, omdat de gebruikte informatie van lagere kwaliteit is.

In wat volgt illustreren we de verschillende aangehaalde bepalingmethoden aan de hand van enkele voorbeelden.

Luchtdichtheid

Voor de EPB-berekening kan men zich baseren op de gemeten luchtdichtheidswaarde of kan men gebruikmaken van een waarde bij ontstentenis.

In de eerste jaren na de invoering van de EPB-regelgeving waren de eisen niet al te streng. Zo hoefde men de luchtdichtheid niet per se te meten om aan de eisen te voldoen. Dit leidde ertoe dat er anno 2006 in Vlaanderen in slechts 3 % van de EPB-aangiften voor nieuwe woningen een gemeten luchtdichtheidswaarde in aanmerking genomen werd. Door de verstrenging van de eisen groeide echter ook de noodzaak om luchtdichte gebouwen op te trekken en om de luchtdichtheid aan te tonen door het bekomen resultaat te meten. Bijgevolg is het aantal EPB-aangiften waarbij gebruikgemaakt wordt van de gemeten waarde anno 2016 gestegen tot zo'n 85 %.

Het elektriciteitsverbruik van ventilatoren

Om het elektriciteitsverbruik van ventilatoren te beperken, moet men een kwaliteitsvol ventilatiesysteem uitvoeren. Dat

Opgelet voor de terminologie

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen een waarde bij ontstentenis en een vaste waarde.

Een **vaste waarde** wordt conventioneel bepaald door de rekenmethode en kan niet gewijzigd worden. Het gaat hier dus in principe om een gemiddelde waarde voor de beschouwde situaties. Voorbeeld: de insteltemperatuur voor de verwarming.

Een **waarde bij ontstentenis** is een waarde die gebruikt kan worden wanneer er geen productgegevens, noch meet- of rekenwaarden voorhanden zijn. Voor de waarden bij ontstentenis worden 'veilige' waarden vastgelegd om te waarborgen dat de nauwkeurige methode steeds betere rekenresultaten oplevert.

wil zeggen dat men een kanalen netwerk moet ontwerpen dat zo weinig mogelijk drukverliezen met zich meebrengt, en dat men moet opteren voor een ventilatiegroep die aan dit netwerk aangepast is. Deze inspanningen moeten evenwel in de EPB-berekening gevaloriseerd kunnen worden.

Men kan drie methoden toepassen. Methode 3 is gebaseerd op een in-situ meting van het vermogen in een representatief werkpunt. Methode 2 maakt gebruik van een productgegeven, meer bepaald het geïnstalleerde vermogen. Methode 1 vereist geen metingen of productgegevens en kan dus beschouwd worden als een methode die gelijkwaardig is aan het gebruik van een waarde bij ontstentenis.

Vroeger werd meestal methode 1 gebruikt, omdat ze vaak een lager verbruik voorzag dan de methoden 2 en 3. Deze methode druiste dus in tegen het in het kader op de vorige pagina vermelde basisprincipe, namelijk dat een waarde bij ontstentenis een 'veilige' waarde is. Dit werd in 2019 rechtgezet. Aangezien deze wijziging een aanzienlijke impact heeft, is het ten stelligste aangeraden om een van de twee andere beschikbare methoden te gebruiken (zie ook de [WTCB-Dossiers 2017/2.11](#), de [TV 258](#) en de [OPTIVENT-rekentool](#)).

Oververhitting

De gewestelijke EPB-regelgevingen bevatten ook een eis met betrekking tot het risico op oververhitting. Dit risico kan beperkt worden door een intensieve ventilatie te voorzien en/of de zonneprestaties te beheersen.

Om te komen tot een efficiënte **intensieve ventilatie**, moet men over voldoende grote openingen beschikken, die over verschillende gevels en/of verdiepingen verspreid worden. Deze openingen mogen echter niet leiden tot een verhoogd inbraakrisico. In dit geval is er geen waarde bij ontstentenis beschikbaar: de situatie moet beschreven worden zoals ze is. De methode werd in 2018 gewijzigd in het Vlaamse Gewest en in 2019 in de andere Gewesten.

Een **vermindering van de zonneprestaties** kan in de eerste plaats bekomen worden door een aantal architecturale keuzes, zoals de grootte van de vensters of de structurele beschaduwing (zie nevenstaande afbeelding), en in de tweede plaats door het gebruik van zonnepanelen.

Het is doorgaans niet zo moeilijk om de **werkelijke beschaduwing** te bepalen, die – naargelang van de situatie – een aanzienlijke impact kan hebben op het oververhittingsrisico. Dit is dan ook het eerste wat men moet doen als de EPB-berekening een dergelijk risico voorspelt.

Voor **zonnepanelen die evenwijdig zijn aan de beglazing** is het in de regel vrij eenvoudig om de werkelijke gegevens te gebruiken, temeer wanneer het om doeken gaat die opgenomen zijn in de aan de EPB-software gekoppelde databank www.epbd.be. Zoals in de [WTCB-Dossiers 2010/4.16](#) aangegeven wordt, leiden de werkelijke gegevens over het algemeen tot gunstigere waarden dan de waarde bij ontstentenis.

Besluit

De EPB-eisen worden alsnog strenger. Dit impliceert voornamelijk dat de gebouwen goed ontworpen moeten worden, de uit te voeren materialen en systemen zorgvuldig gekozen moeten worden en de bouwwerken nauwkeurig opgetrokken moeten worden. Dit betekent eveneens dat de geleverde inspanningen en de aangegane kosten zo goed mogelijk gevaloriseerd moeten worden in de EPB-berekening. Bijgevolg zouden de waarden bij ontstentenis enkel nog gebruikt mogen worden wanneer de gezochte informatie niet beschikbaar is. ■

Dit artikel werd opgesteld in het kader van C-Tech, gesubsidieerd door Innoviris, met de steun van de Vlaamse Confederatie Bouw, de Confederatie Bouw Brussel-Hoofdstad en de Confédération Construction wallonne.

Structurele beschaduwing kan helpen om oververhitting tegen te gaan.

